

Hans Hästbacka:

sid. 2-3

I SVAMPSKOGEN

HAMMAS-PROTEESIT
Erikoishammas-teknikolta

- uudet kolkoproteesit
- tiivistys ja korjaus jopa odotessa!
- hammaspoteesien tarkastus ilmaiseksi!
- takututyö

Solta ja varaa aikasi!

VAAASA 312 1233
Kauppapuistikko 20B
LAIHIA 477 0744
Kuoppatie 5
MAALAHTI 347 8080
Köpingvägen

I SVAMPSKOGEN

Vitsvanshjortarnas stig vindlar söderut på stugholmen mot södra udden där hjortarna brukar beta i strandskogen och på stränderna med alla sina örter. Stigen är lite använd i år efter vargparets jakter på holmen året innan. Åtminstone en hjort blev tagen av vargarna på vårvintern. Sedan dess har hjortarna vistats endast tillfälligt på holmen, förutom en hind som sin vana trogen kalvat på södra delen och även klarat sina två kalvar så här långt.

Hur länge minns vitsvanshjortarna vargparets jakter? Hur länge kommer hjortarna att sky stugholmen innan minnet av vargarna bleknat tillräckligt mycket för att hjortarna skall återkolonisera holmen? Som läget är nu tvärt hjortarna bara över holmen under sina vandringar mellan fastlandet och den stora skogklädda ön väster om stugholmen.

Förhållandet mellan vitsvanshjortarna och vargarna är både växlande och intressant och väcker många frågor. Alla frågor får man inte svar på men nyfikenheten lever med och berikar ens skogsvandringar. Människan är ju i grunden ett nyfiket

djur som söker svar på de mest skilda spörsål. En nyfikenhet som genom tiderna fört människan framåt på hennes väg genom livet och historian, både på gott och ont för människan kan vara både kreativt nyfiken och destruktivt nyfiken.

Jag går i sakta mak längs hjortstigen och spanar efter svampar, och framför allt då kantareller som i år förekommer i stora mängder i Kustösterbotten. Sommarkantarellernas tid är förbi men även hösten brukar vara en bra kantarelltid så länge vädret inte är för kyligt. Att jag följer hjortstigen har sina randiga skäl. Det är lätt att vandra på stigen och därtill brukar kantareller gärna växa upp längs med stigar inne i skogen, inte alla kantareller man hittar under en dag men ibland till och med hälften av dem.

Kantarellen lever i symbios med flera trädslag och finns följaktligen både i barrskog och lövskog. I skärgården brukar landhöjningssträndernas strandskogar vara bra kantarellställen – vid sidan om de stigar som hjortar och älgar trampar upp i skogarna. I strandskogar har kantareller alltid funnits innan hjortdju-

ren började rita upp sina stigar på skär-gårdslanden och lockade fram stigarnas kantareller.

Det finns ju gott om många matsvampar att lära känna och plocka för det egna hushållet. Men just i dag är jag ute efter de lockande gula kantarellerna som är delikata när de steks i smör med lite lök och grädd. Dessutom är kantarellen en säker svamp som man inte kan missta sig på, och så är den sällan angripen av insekter och därmed inte sönderätten och obrukbar som många soppar ofta är. Det är bara larven av den grå knäpparen, en skalbaggsart, som brukar äta sig in i foten av enstaka kantareller.

Trots att jag är enbart ute efter kantareller är alla svampar jag möter intressanta att beskåda och fotografera. Svampar är över lag tacksamma foto-objekt. De växer där de växer och smiter inte undan som fåglar och däggdjur. Därtill finns det en glädjande mångfald bland svamparna, både till form och färger. Tacksammare foto-objekt får man leta efter under en stillsam vandring i svampskogen.

Över hälften av svamparna jag möter

I naturskogen ligger några döda och fallna granar som de nedbrytande svamparna tar hand om.

under min vandring är starkt angripna av svampmögel. Det myckna regnandet i kombination med varmt väder har skapat idealiska förutsättningar för svampmögel, inte bara för svamparna i sig. Ställvis är skogsbottnen fläckigt vit, som kvardröjande snöfläckar under våren. De angripna svamparna har inga möjligheter att fullfölja sin livsuppgift - det vill säga att producera sporer för att sprida olika svamparter i skogen – och går under i en sky av vitt svampmögel.

För svamparna är det ingen katastrof, endast ett tillfälligt avbrott i det årtidsbundna livet. Svamparna som vi ser under stillsamma skogsvandringar är fruktkroppar som växer upp genom markskicket från det underliggande svampmycket som bildar en långlivad och heltäckande filt inne i marken. Det är där svamparna lever sitt liv året runt för att under sensommaren och hösten sända upp sina fruktkroppar genom markskicket för sporbildning och spridning i markerna. Det är förstasås då som vi blir påminda om svamparnas existens, än en gång till glädje både för ögat och smaksinnet.

Sitt stora värv utför svamparna i markskicket under blåbärsris, gräs och örter. Svamparnas mycel omsluter trädens och

Under några stora granar hittar jag de första kantarellerna, felfria och fasta i köttet.

buskarnas finaste rottrådar och bildar tillsammans med dem mykorrhiza eller svamprot där svampen förser växterna med vatten och mineraler medan växterna i sin tur förser svamparna med kolhydrater. Det symbiotiska livet är till fördel för båda parter och har blivit så viktigt att träd och buskar inte skulle klara sig utan svamparna. Det är svamparna som får träden att växa sig stora och bilda sammanhängande skogar. Och när träden dör tar de nedbrytande svamparna över och återför näringssämnen till skogens stora kretslopp där nya träd, buskar och andra växter växer upp skapar och det fascinerande ekosystemet som skogen utgör.

Jag följer hjortstigen söderut, först genom en granskog med inslag av enstaka lövträd, sedan genom en förtiårig tallplantering och slutligen till den gamla skogen på södra udden. Här har skogen fått stå orörd av såg och yxa och kunnat leva sitt eget liv i sin egen takt. Det är alltid lika högtidligt att vandra in i en gammal naturskog där enstaka tallar vuxit sig höga och grovstammiga över gran, björk och rönn och där döda fallna träd ligger mossbelupna på marken.

På ett par ställen tvärar hjortstigen över små myrar där tranbärskarten vilar på en bådd av vitmossa och starr och lovär en

rik skörd av tranbär under senhösten. Även tranbären har ett gott år i år som bjudit på mängder med hjortron och blåbär under sensommaren. Det känns fint att tranbären kommer att avsluta det bärrika året när höstens färgprakt har slöcknat och naturen står naken i regnblöt novemberhöst. Med tranbären är det ingen brådska.

Hjortstigen tvärar över två små myrar där tranbärskarten sakta mognar på en bådd av vitmossa.

Dem kan man plocka under hela senhösten ända fram till det första riktiga snöfall som sveper in markerna i sin vita svepning.

Jag behöver inte gå långt i den gamla naturskogen innan en första grupp med kantareller lyser fram under några stora granar. Felfria och fasta i köttet är det bara att plocka kantarellerna, rensa dem från skräp och lägga dem i svampkorgen. Sedan går jag ut till strandskogen där följande kantarellsamling har skjutit upp ur marken bland alar, björkar och rönnar. Borta från den öppna stranden hörs ett mumlande brus från måttlig sjögång som rullar in över strandens grunda bottnar.

Nu kan jag kryssa fram i strandskogen med avstickare in bland stora granar för att fylla på kantarellskördens i korgen. Samtidigt klär skogen mig i spindelväv och barr som hör intimt samman med en vandring i höstlig svampskog. I snett motljus blänker det till av spindelväv över allt på grenar, ris och buskar.

Soppar, kremlor och flugsvampar som jag går förbi under mitt kantarellsökande får stå orörda kvar. Fångade på kamerans minneskort blir de andra svamparna en del av dagens svampskörd, på sitt sätt en lika viktig del av skördens som kantarellerna i svampkorgen. Höstskogen blommar i svamparnas färgrika mångfald.

En del av kremlorna och soparna har redan blivit visthusbodar för många av skogens småkryp som lever på och av svampar under sensommaren och hösten. Svampmyggor, skalbaggar, flugor och sniglar sätter sina spår i svamparna medan ekorrarna i skogen brukar skördar svampar på sitt eget sätt. De transporterar svampbitar och hela svampar upp i träden, ofta i granar, där de kilar fast svampen som får torka undan småkrypens på marken och bli en del av ekorrarnas vinterföda. Det är många som lever på svampar som är en utmärkt föda för både stora och små svampälskare.

Text och foto: Hans Hästbacka

Kremlorna får stå orörda kvar men de är tacksamma att fotografera liksom alla svampar.

LUNCHMENY

V 37

12.9 MÅNDAG/MAANANTAI:

Panerad grisschnizel med stekt lök, klyftpotatis L
Stekt lax med remoulade, klyftpotatis G, L
Kokos smaksatt rotsaksgryta med Beluga G, L
Bock's lunchburgare / beef / vegetarisk & örtklyftpotatis L
Paneroitu porsaanleike ja paistetti pipuli, lohkoperuna L
Paistettu lohi ja remoulade, lohkoperuna G, L
Kookosmaustettu juurespata ja Beluga G, L
Bock's lounasburger /beef/vege & yrttilohkoperunat L

13.9 TISDAG/TIISTAI:

Oxsteksgryta baddad i rödvin, potatismos G, L
Forell i pernodgräddé, potatismos G, L
Kokos smaksatt rotsaksgryta med Beluga G, L
Bock's lunchburgare / nötkött/ vegetarisk & örtklyftpotatis L
Punaviinissa haudutettu häränlihapata, perunamuusi G, L
Kirjolohi pernodkermassa, perunamuusi G, L
Kookosmaustettu juurespata ja Beluga G, L
Bock's lounasburger / beef /vege & yrttilohkoperunat L

14.9 ONSDAG/KESKIVIIKKO:

Rökt grisinrefile med rödvinssås, ört-klyftpotatis G, L
Panerad torsk med hollandaise, ört-klyftpotatis G, L
Kokos smaksatt rotsaksgryta med Beluga G, L
Bock's lunchburgare / beef /vegetarisk & örtklyftpotatis L
Savustettu porsaanisäfile ja pip-purikastike, yrttilohkoperuna G, L
Paneroitu turska ja hollandaise, yrttilohkoperuna G, L
Kookosmaustettu juurespata ja Beluga G, L
Bock's lounasburger /beef/vege & yrttilohkoperunat L

15.9 TORSDAG/TORSTAI:

Pulled pork med gröslökssmetana, bakad potatis G, L
Stekt abborsfile med currysås, bakad potatis G, L
Kokos smaksatt rotsaksgryta med Beluga G, L
Bock's lunchburgare / beef/vegetarisk & örtklyftpotatis L
Plättar, sylt och vispgräddé L
Pulled pork ja ruhosipulismetana, uuniperuna G, L
Paistettu ahven ja currykastike, uuniperuna G, L
Kookosmaustettu juurespata ja Beluga G, L
Bock's lounasburger /beef/vege & yrttilohkoperunat L
Ohukaisisa, hillo ja kermavaahto L

16.9 FREDAG/PERJANTAI:

Panerad broiler med pico de gallo, gräddpotatis L
Stekt röding ined räksås, gräddpotatis G, L
Kokos smaksatt rotsaksgryta med Beluga G, L
Bock's lunchburgare / beef /vegetarisk & örtklyftpotatis L
Paneroitu broileri ja pico de gallo, kermaperuna L
Paistettu nieriä ja katkarapukastike, kermaperuna G, L
Kookosmaustettu juurespata ja Beluga G, L
Bock's lounasburger /beef/vege & yrttilohkoperunat L

V 38

19.9 MÅNDAG/MAANANTAI:

Grillat broilerbröst med paprika-sås, gräddpotatis G, L
Stekt gös med spenatsås, gräddpotatis G, L
Currysäkspasta med halloumi L
Bock's lunchburgare / beef /vegetarisk & örtklyftpotatis L
Pariloitu broileririnta ja paprikakastike, kermaperuna G, L
Paistettu kuha ja pinaattikastike, kermaperuna G, L
Cyurrylla maustettu kasvispasta ja halloumi L
Bock's lounasburger /beef/vege & yrttilohkoperunat L

20.9 TISDAG/TIISTAI:

Helstekt grisfile med rosepepparsås, klyftpotatis G, L
Vitlökssäkspasta med skaldjursgryta med dillris G, L
Currysäkspasta med halloumi L
Bock's lunchburgare / nötkött/ vegetarisk & örtklyftpotatis L
Kokonaisena paistettu porsaanfile ja roseippapurikastike, lohkoperuna G, L
Valkospulilla maustettu äyriäispata ja tillirisni G, L
Cyurrylla maustettu kasvispasta ja halloumi L
Bock's lounasburger / beef /vege & yrttilohkoperunat L

21.9 ONSDAG/KESKIVIIKKO:

Pannbiff med kantarellsås, bakad potatis G, L
Stekt havs-abborre med äggssås, bakad potatis G, L
Currysäkspasta med halloumi L
Bock's lunchburgare / beef /vegetarisk & örtklyftpotatis L
Pannupihvi ja kantarellikastike, uuniperuna G, L
Paistettu puna-alven ja munakastike, uuniperuna G, L
Cyurrylla maustettu kasvispasta ja halloumi L
Bock's lounasburger /beef/vege & yrttilohkoperunat L

22.9 TORSDAG/TORSTAI:

Kassler med rödvinssås, klyftpotatis G, L
Stekt lax med tapenade, klyftpotatis G, L
Currysäkspasta med halloumi L
Bock's lunchburgare / beef/vegetarisk & örtklyftpotatis L
Plättar, sylt och vispgräddé L
Kassleri ja punaviinikastike, lohkoperuna G, L
Paistettu lohi ja tapenade, lohkoperuna G, L
Cyurrylla maustettu kasvispasta ja halloumi L
Bock's lounasburger /beef/vege & yrttilohkoperunat L
Ohukaisisa, hillo ja kermavaahto L

23.9 FREDAG/PERJANTAI:

Panerad grisbiff med chilimajonnäs, bakad potatis G, L
Stekt spätta med äggssås, bakad potatis L
Currysäkspasta med halloumi L
Bock's lunchburgare / beef /vegetarisk & örtklyftpotatis L
Paneroitu porsaanpihvi ja chilimajoneesi, uuniperuna G, L
Paistettu kampala ja munakastike, uuniperuna L
Cyurrylla maustettu kasvispasta ja halloumi L
Bock's lounasburger /beef/vege & yrttilohkoperunat L

LUNCH / LOUNAS 11,00 €, LAPSET/BARN (4-12 V 6€)(0-4V 0€) SIS. JÄÄTELÖ/GLASS
BOCK' LOUNASBURGER BEEF/VEGE & YRTTILOHKOPERUNAT 13,00€/ BOCK' S LUNCHBURGARE
NÖTKÖTT/VEGETARISK & ÖRTKLYFTPOTATIS 13,00 €

LUNCHEN INKLUDERAR EN VARIERAD SALLADBUFFÉ & VARM HUVUDRÄTT OCH WASA KAFFE/TE, KEX
LOUNAS SISÄLTÄÄ MONIPUOLISEN SALAATTIBUFFETIN & LÄMPIMÄN PÄÄRUUAN JA WASAKAHVI/
TEE, KEKEJÄ

Myynti ja huolto
Försäljning och service

HALONEN

Tammi坑ha-Ekgården

045 6566 659

www.halonen.com

**CO-WORKING SPACES AT WASA
INNOVATION CENTER**

**WIC is a hub thriving on discussions,
problem solving, and exchanging ideas.**

JANNE PERTTU
050 473 4444,
janne.perttu@wic.fi

STRAND: SÄHKÖVERON ALENNUS VAHVISTAA VAASAN VASKILUOTOA

Suomen tavoitteena on lähes päästötön sähkön ja lämmön tuotanto 2030-luvun loppuun mennessä huolto- ja toimitusvarmuusnäkökulmat huomioiden. Siirtymistä hiilineutraaleihin ratkaisuihin vauhditetaan mm. siirtämällä kaukolämpöverkkoon lämpöä tuottavat sähkökattilat alempaan sähköveroluokkaan II. Muutos astui voimaan 1.7.2022 alkaen.

Esimerkiksi Vaasan Vaskiluodon lämpövarasto ja sähkökattila voi kuvalla yksinkertaisimillaan suurikokoisenä vedenkeittimenä, kun tuulisähköllä tehdään lämpöä. Sähkökattila on tärkeä komponentti tulevaisuuden puhtaassa lämmöntuotantojärjestelmässä, millä turvataan alueiden lämmöntuotanto sekä tuetaan myös uuden sääriippuvaisen sähköjärjestelmän tarpeita ja jatkossa myös teollisuuden sähköistymistä. Sähkökattila on rakenteilla myös Seinäjoelle. Tänään voimaan astuvan veroalennuksen myötä taloudelliset kanwnusteet vahvistuvat huomattavasti, toteaa kansanedustaja Joakim Strand.

Kyseessä on koko Suomen näkökulmasta merkittävä energiaverotuksen uudistus, mutta uskallan väittää, että Vaasan Sähkön ja EPV Energian edunvalvonta ja lobbaus olivat tässä taustalla avainasemassa. Pohjolan Energiapääkaupunki ja pohjalaismaakunnat osoittivat jälleen kerran edelläkävijyyttä, Strand lopettaa.

STRAND: SÄNKTELSKATT STÄRKER VASKLOT I VASA

Finlands målsättning är att el- och värmeproduktionen med beaktande av försörjningsberedskap och leveranssäkerhet ska vara så gott som utsläppsfree före utgången av 2030-talet. Övergången till koldioxidneutrala lösningar påskyndas bland annat genom att till den lägre skatteklassen II för elström överföra sådana elpannor som producerar varme till fjärrvärmänenätten. Ändringen träder i kraft f.o.m. 1.7.2022.

Till exempel värmelagret och elpannan i Vasklot i Vasa kan förenklat beskrivas som en stor vattenkokare. Vind blir till varme. Elpannan är en viktig komponent i framtidens rena värmeproduktionssystem, som tryggar värmeproduktionen regionalt och också stöder det nya mera väderberoende elsystemets behov samt industrins elektrifiering på sikt. Den skattesänkning som idag träder i kraft stärker betydligt de ekonomiska incitamenten kring dessa miljövänliga löningar där tidpunkten för värmeproduktion och -konsumtion kopplas från varandra, konstaterar riksddsledamot Joakim Strand.

Trots att denna förändring i energibeskattningen har stor nationell betydelse så vågar jag påstå att intressebevakningen och lobbningen från Vasa Elektriskas och EPV Energis sida spelade en nyckelroll i bakgrunden. Nordens Energihuvudstad Vasa visar än en gång vägen, avslutar Strand.

Paljon ohjelmaa

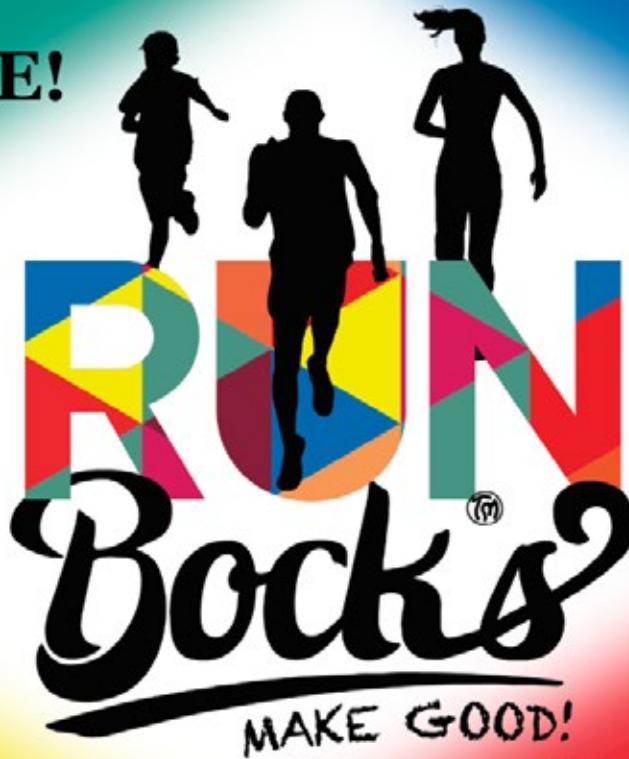
KOKO PERHEELLE!

KIDZ RUN

ilmainen alle kouluikäisille lapsille

Vaasan pohjoinen kaupunginosayhdistys paikan päällä!

**1 km, 2,5 km,
5 km, 10 km**

12:00-
15:00

17.9.

**OKTOBER-
FEST**
coming soon!

Available
from week no 37
in Bock's Shop and
in shops around Vasa!

FINMERICA
out now
with new
recipe!

Available
in Bock's shop now
and from week no 37
in shops around Vasa!

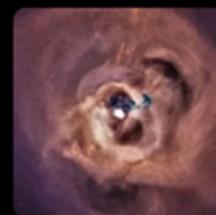
This Week In Science ↪

22 - 28 August 2022

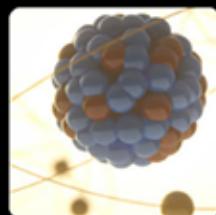
A 'lost city' of hydrothermal vents in the depths of the North Atlantic is the oldest known venting environment, and is teeming with life.

Turns out doppelgängers share more than just their looks – they share similar genetics too, even though these people aren't related.

NASA captured the haunting howl of waves rippling out of a supermassive black hole in the Perseus cluster, 250 million light-years away.

Fossils of 7-million-year-old *Sahelanthropus tchadensis* suggest these ancient human ancestors sometimes walked on two legs.

Physicists find protons in an atom's nucleus may be composed of even smaller particles that are somehow even heavier than the proton.

World's most popular herbicide causes convulsions in worms at 300 times lower than the recommended-use concentrations.

METAVERSE ON GAMECHANGER!

Metaverse teknologia on hyvin kuuma seuraava datan ja AI:n sovellusalue henkilökohtaisessa elämässä, liikeelämässä, jopa myös koulutuksessa, terveydenhuollossa ja kulttuurissa.

Investoinnit alaan ovat huikkeat. Entinen Facebook on muuttanut nimensä Metaksi koska aikoo olla 100%:sti tämän teknologian operaattori ja kehittääjä.

Esimerkkinä sovellusalueesta voi toimia vaatteet. Voit tehdä virtuaalivaatekappaleet, sovitta ne sinun virtuaalisesti rakenettuun henkilöön tai itseesi. Sen jälkeen voit myydä vaatteet ja henkilö joka ostaa ne pystyy sovittamaan ne itselleen ja

INTO THE METAVERSE

THE NEXT DIGITAL ERA WILL CHANGE EVERYTHING BY MATTHEW BALL

Metan tavoitteena miljardi käyttäjää lähivuosina

Metaksi muuttuneen Facebookin maajohtaja Sam Rihani kertoo suursatsauksen Visbyn Almedalen-viikolla yhtiö varasi itselleen boutique-hotellin.

Visby

Ossi Kurki-Suonio
osuosi-kurki-suonio@julmedalen.se

Me ensi kertaa nimeltään Facebook, teki suursatsauksen Visbyn Almedalen-viikolle Rootsoon.

"Me käytämme jo läsnä olevia tietoja uuden soveltuksia käytävällä,

Fakta

Almedalen
Politiken ja yritykset
visatutti Rootson poli
Almedalen-viikolla he

esiintyä tai liikkua virtuaalimaailmassa näillä. Voit myydä yksinoikeuden käytää vaatteita tai käyttöoikeuden vaikkapa päiväksi. Materiaalia ei kulu ja kaikki toimii metaversessä ympäri maapalloa. Sinulla on lähes 8 miljardia asiakasta napin-painatuksen etäisyydellä.

Vanhat koulut ajautuvat museoiksi. Metaverse voi antaa henkilökohtaisen rääätä löydyn opetuksen 24/7 missä vain aineessa. Ja niin että olet molekyylin sisällä tai matemaattisen yhtälön vipusemessä. Opit yhtä helposti kuin nyt googlaat.

Nyt ennakoitaaan että 2033 noin 10% koko maailman taloudesta pyörii metaversessä. Ovatko meidän yritykset siinä vauhdissa että vähintään 10% toimii silloin metaversessä? Opetetaanko koulussa tämän päivän nuorille että osaisivat metaverse kulttuuria ja toimintatyylia? Osaamista pitää kehittää jo nyt!

Meta – entinen Facebook – tavoittelee miljardi käyttäjää lähivuosina.

Newzoo: More than 500 companies are building the metaverse

2020: 200 companies, 2021: 500

HOME · COMPUTING · NEWS

Brain-computer interfaces have been implanted in humans for the first time

By Alan Truly

August 2, 2022 2:56PM

SHARE

A Brain-Computer Interface (BCI) is now in clinical trials on human patients, the first time this has ever happened in the United States. With all of the buzz around Neuralink, one might expect this breakthrough would come from Elon Musk's moonshot company. However, the honor goes to a lesser-known brain interface technology leader, Synchron, and its Stentrode device.

HIEKKALAATIKON STORT GENOMBROTT FÖR 7 NM CHIPS PRODUKTION I KINA

Pitkään on kehitys kulkenut yhä huolellisempaan hygieniaan kiihtyväni pesu- ja siivousvimmman osalta. Tämä kehitys on jatkunut sekä ihmisen henkilökohtaisen kropan että liikkumistilojen kohdalla.

Nyt kiihtyy tutkimusten määrä jotka varoittavat että olemme menneet liian pitkälle ja aiheutamme jo enemmän vahinkoa kuin hyötyä. Kokonainen uusi Holobiont tiede selvittää nyt mitä esim ihmiskeho ja mieli tarvitsee ympäristössään biologista ja fyysisä vuorovaikutusta jotta se ylipäätään kehittyy ja pysyy terveenä.

Suomalainen Luke (Luonnonvarakeskus), Helsingin yliopisto ja Tampereen yliopisto on saanut valmiaksi tutkimus jossa on selvitetty lasten osalta eroja mikäli hiekkalaatikon hiekka on rikastettu monimuotoisesti luonnon pieneliöillä ja mikro-organismeilla.

Pilotitutkimussa oli 26 lasta ja ns kaksoissokkotutkimus tarkoittaa että lapset ja heidän vanhempana eivät tienneet mitä hiekkalaatikon hiekka sisälsi. Sama tietämättömyys koski tutkijoita ja päiväkodin henkilökuntaa.

Rikastetussa hiekassa leikkineillä lapsilla veren interlaukiini-10:n pitoisuus muuttui positiiviseksi. Kontrolliryhmässä taas se oli negatiivinen. Tämä Interlaukiini on välittääjääaine joka on keskeinen monien immunijärjestelmän sairauksien ehkäisyssä.

Myös ns T-solujen määrä veressä on tärkeä. Ihon mikrobiston määrä ja laatu vaikuttaa merkittävästi T-solujen määrään veressä.

Aikaisemmin on viitattu tutkimuksiin Karjalassa jossa allergisuus on korreloinut hygieniatason kanssa niin että allergia ongelmat lisääntyvät hygieniavilityksen seurauksena.

Nyt näyttää yhä selvemmältä että allergiat, astma, atopia, ykköstyyppin diabetes ja muut immunijärjestelmä häiriöt ovat myös seurausta elimistön yksipuolisesta mikrobistosta.

Tai monimuotoinen – kuten se luonnossa esiintyy – on ihmisielle välttämätön. Tästä syystä kotioloissa ja tietenkin lastentarhoissa ja kouluissa pitäisi lisätä luonnon mikrobistoa – ei vähentää!

Ongelmana on nyt ns. keskiluokkainen asenne ja tietenkin se että jokaisella yksilöllä on omat henkilökohtaiset rajaarvonsa jolla ympäristön kanssa on hyvä olla samaa pataa. Tämä henkilökohtainen tasapainotarve onkin mahdollista kun uusi data-perusteinen terveydenhoito saadaan kehitettyä.

Forskare och think tanks runtom i världen har varit mer eller mindre eniga om att Kina redan nu har kört om västländerna inklusive USA ifråga om 4 av 5 kritiska teknologier. Den femte kritiska där Kina ännu inte är ledande har varit halvledarteknologi.

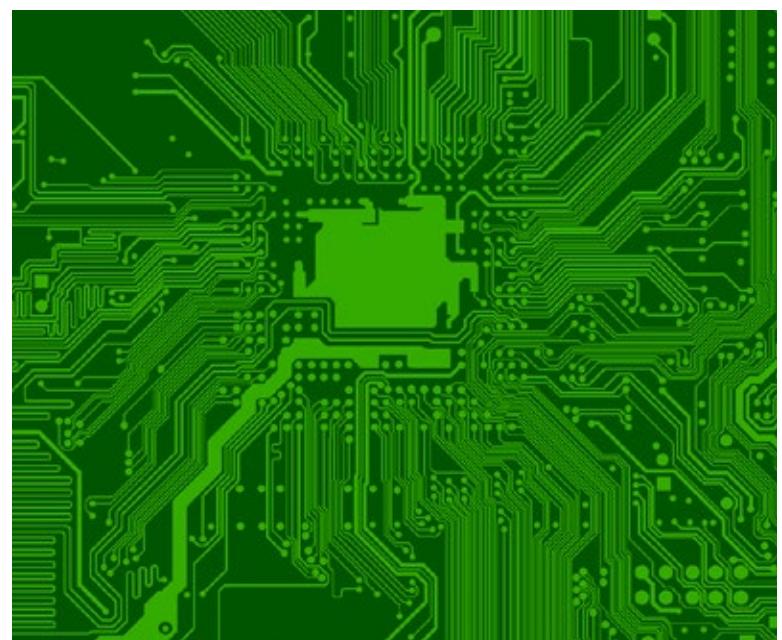
I Europa skrattade media och folk ännu för 10 år sedan åt Made in China – det var helt enkelt bara billigt och dåligt. Trots att redan då Iphone tillverkades i Kina pga av att kvaliteten var superb och priset förmånligt. Det är alltjämt omöjligt att producera den kvaliteten i så stora mängder i Europa. Vi kan ta Olkiluoto kärnkraftverk som exempel på nuvarande europeisk kvalitet. 13 år försenat och ännu inte fungerar.

För 10 år sedan slutade vi europeer skratta och ersätta det med att ”dom är bra att kopiera” men vi är bättre på innovationer. Nu har kineserna kört förbi oss i fyra av fem strategiska områden också på den punkten (AI, kvantteknik, autonoma system, biotech). Kvar har varit halvledarteknologin där USA:s Intel, Taiwan, Samsung och Japan bildat en grupp som legat ännu i fjol ”långt före”.

Ännu i fjol talades i fackpressen att kineserna kan masstillverka bara 28 nm chips och att dom tänker bli bra på 14 nm. Samtidigt meddelades att ”de övriga” kan masstillverka 5 nm chips och planerar att starta upp 3 och 2 nm.

Utan fanfarer hade Kina inlett massproduktion av 7 nm chips redan i fjol. Chipsen dök upp under våren och nu är det klart att Kina kan massproducera 7nm medan konkurrenterna nog är före med 5 nm – men avståndet är inte längre strategiskt stort.

USA har satt käppar i hjulet på alla tänkbara sätt för att förhindra att Kina skulle kunna utveckla halvledarteknologin. Nu ser det ut som om det bara skulle påskynda utvecklingen.

RUOKA-LÄHETTIPALVELUT

TULIVAT JA ALA KASVAA VAUHDILLA –
TIETOA TERVEYSHAITOISTA SEKÄ TYÖN JA
LIKENNETURVALLISUUDEN MUUTOKSISTA TARVITAAN

Ravintolaruuhan helpot kotiin toimitukset ja ruokalähettipalvelut ovat kasvaneet isoksi bisnekseksi ja alan kasvun ennakoitaaan jatkuvan edelleen. Maailmanlaajuisesti palveluiden liikevaihto on kasvanut noin 90 miljardista 284 miljardiin euroon vuosien 2019–2021 välisenä aikana. Summan on arvioitu nousevan 466 miljardiin vuoteen 2026 mennessä.

Science -lehdessä julkaistun artikkelin mukaan tämän uuden ”vallankumouksen” merkitystä ja kontekstia koko elintarvikejärjestelmän laajemmassa muutoksessa ei ymmärretä vielä tarpeeksi hyvin.

Mitä alan myötä syntyneistä uusista töistä ja niiden tekijöistä tiedetään? Mitä vaikutuksia toimituspalveluilla on esimerkiksi siirtotyöläisiin erityisesti matala- ja keskituloisissa maisissa? Millä tavalla liikenneturvallisuus vaikuttaa näihin töihin tai miten liikenneturvallisuus yleisesti muuttuu lisääntyvien kuljetusten seurauksena?

Liikalihavuusongelmat. Tutkijoiden mukaan meidän tulisi olla kiinnostunut myös siitä ketkä tilaavat ja millaisista ruokaa? Syövätkö ihmiset enemmän tai ylipäänsä eri tavalla, kun he saavat ruokaa toimitettuna verrattuna ravintoloissa syömiseen? Entä asettaako ruokatoimitusten kasvu haasteita terveellisen ruokavalion ylläpitämiselle?

Myöskään lisääntyvien ruokatoimitusten ympäristövaikutukset eivät ole tiedossa. Ruokien kotiin toimittaminen aiheuttaa todennäköisesti enemmän pakausjätettä kuin kotivalmistus ja mahdollisesti myös muita ympäristöhaasteita, kuten kertakäyttöpakkuusten tai ruokajätteen määränpkasvua. Kuljetuksiin kuluu myös energiaa.

Tärkeä kysymys on myös, miten tätä uutta ”vallankumousta” ohjataan poliittisesti ja mitkä ovat siihen liittyvien uusien tai muokattujen vanhojen käytäntöiden vaikutukset? Monissa maissa elintarviketoimitusten vaikuttuihin on jo herätty, mutta edelleen tarvitaan tutkimusta siitä, miten tehokkaita toimet ovat tai miten ne ylipäänsä vaikuttavat.

Bock's

BOCK'S Village SHOP & Café

Avoinna / Öppet ti-la/lö 12-18

Bock's kaupasta - Herkulliset ja nopeat ateriat!
Från Bock's Shop - Läckra och snabba rätter!

100% Local
Life tips!

Herkulliset vohvelit / Läckra våfflor

Sisältää / Innehåller:

Sutelan Mylly lättijauho / plättmjölk 2,60 €
Gårdssmak tilamaitoa / gårdsmjölk 1,90 €
Mäkisen Maatila kananmunia / ägg 2,55 € / pkt
Juustoportti voi / smör 2,70 €
Juustoportti kuohukermaa / vispgrädde 1,50 €
Granholm's hilto / sylt 5,50 – 8,60 €

Terveellinen aroniamehu / Hälsosam aroniasaft

Sisältää / Innehåller:

Finnish Superberries Aroniamehu / Aroniasaft (luomu/eko) 6,95 €
Bock's Eridanos hiilihapotettu lähdevesi / kolsyrat källsvatten 2 €
Aamuisa pehmeä hunajaa / mjuk honung 6,50 €

Tartarpihvit / Tartarbiffar

Sisältää / Innehåller:

Vuorusluoma Highland paistijauheliha / köttfärs av stek 23,50 € / kg
Mäkisen Maatila kananmunia / ägg 2,55 € / pkt

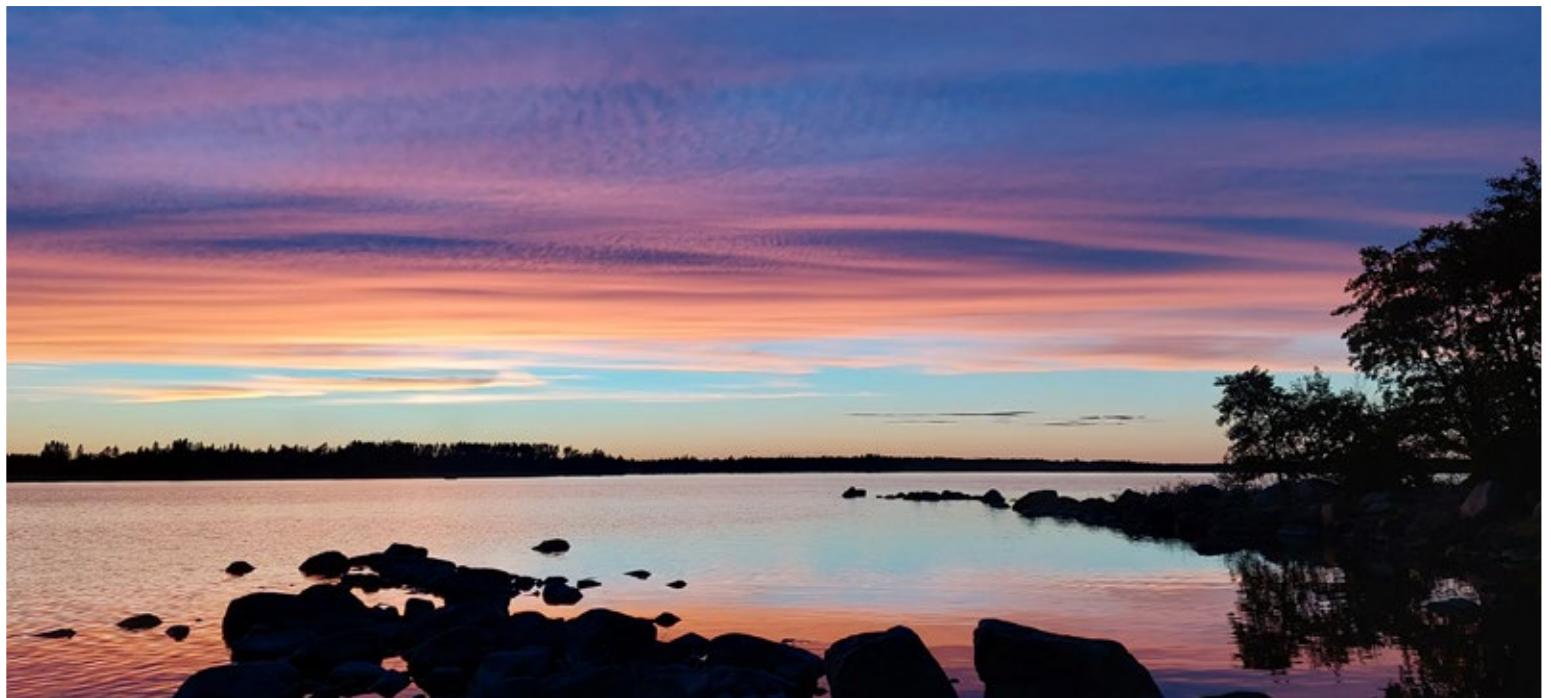
Beef jerky olueen kera / Beef jerky med öl

Sisältää / Innehåller:

Kuivalihakundin Beef jerkyä kuudessa eri maussa / Beef jerky i 6 olika smaker
Bock's olutta / öl

Yhteystiedot / Kontaktuppgifter:
ira.mikkonen@bcv.fi, 050-5053507

digitalbum

Boris Berts, Värax. "Augsti 2022."

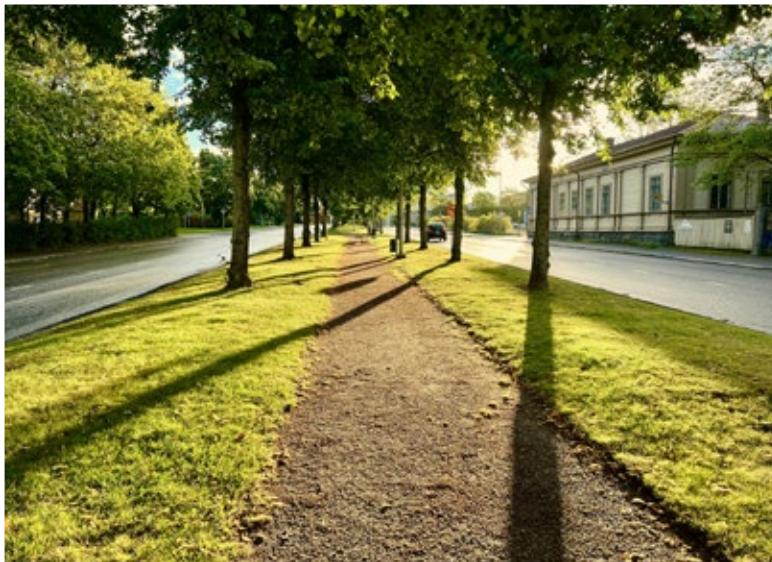
Gertrud Engman, Helsingby. "Tornfalk, tuulihaukka."

Julkaisemme viikoittain lukijoiden kuvia digitalbumissa. Voit osallistua sähköpostitse, lähettiläällä kuvasi sekä nimesi osoitteeseen mega@upc.fi

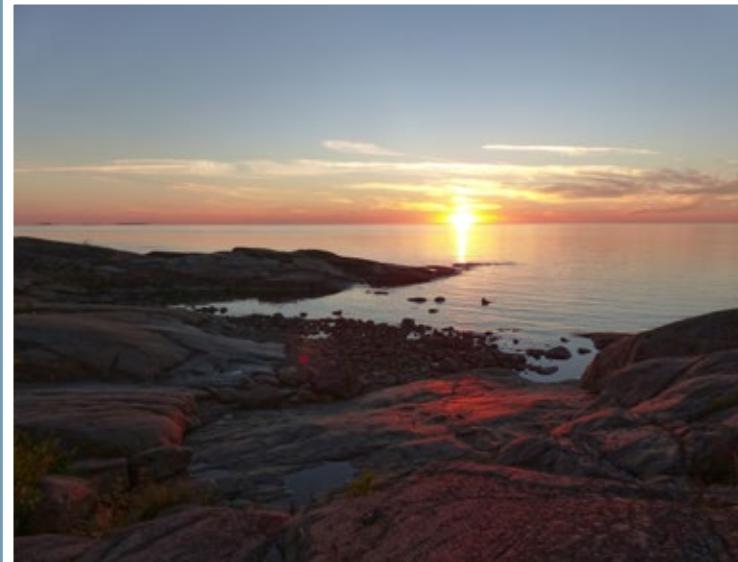
V i publicerar varenda vecka våra läsares bilder i digitalbumet. Du kan delta via e-post. Skicka in bilden till mega@upc.fi med namn och ort.

Marianne Gråbbil-Hakkola.

Christian Nylund, Vasa. "Första september inleddes med en fin morgonsol i Korsholmesplanaden i Vasa."

Matti Hietala, Vaasa. "(Viimeinenkö?) Lämmin ja kaunis auringonlasku kalliorannalla tänä kesänä 26.8.2022, Lohtaja".

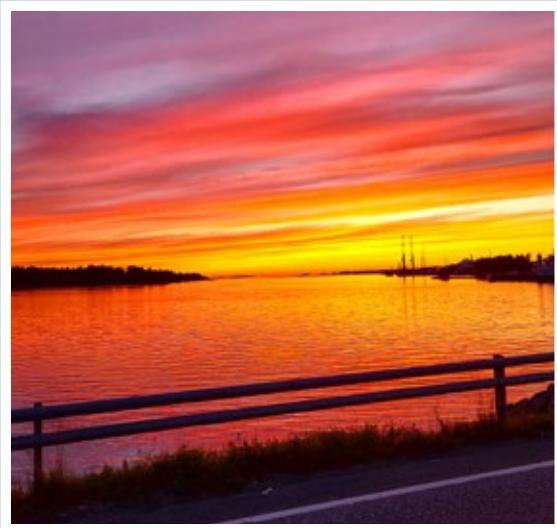
Heikki Hongisto, Vaasa. "Vauhdin hurmaa."

Barbro Kuokkanen, Vaasa. "Kuvapiirros."

Leena Minkkinen. "Julmalampi Saarijärvi."

Teuvo Hautaniemi. "Auringonlasku Vaasassa 23.8.2022."

Toimitus / Ilmoitukset / Redaktion / Annonser:

Dzina Maiseichyk, 050 452 7007

mega@upc.fi - www.megamedia.fi

Avustajat / Medarbetare: Juha Rantala, Hans Hästbacka

Luo kampanjan – myös mobiiliisti. Kampanjlösningar – även mobila.

Ilmoitushinta tekstillä 1,70 Eur/pmm + alv. Annons i text 1,70 Eur/

spmm + mvs.

Mediamyynti / Mediaförsäljning: mega@upc.fi

Mediakortti / Mediakort: www.megamedia.fi

Kustannus / Utgivare:

UPC
media

COMMUNICATION CENTER

Paino / Tryck:

UPC
print

COMMUNICATION CENTER

OBSERVATEUR

▲ "Fin" fluga / "Kaunis" kääränen
Observateur: Marianne Gråbbil-Hakkola

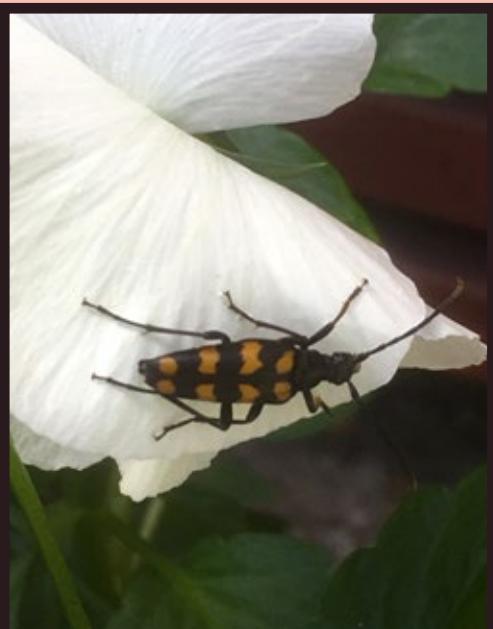
▲ Pilvilampi pilvessä.
Observateur: Markus Korpí

▲ Längs Edvinstigen i Vapenbrödrabyn, kan man beskåda denna plåtfigur, föreställande Finlands förre president Tarja Halonen.
Observateur: Christian Nylund, Vasa

▲ Hallå är det någon hemma?
Observateur: Ann-Christin Källros, Pörtom

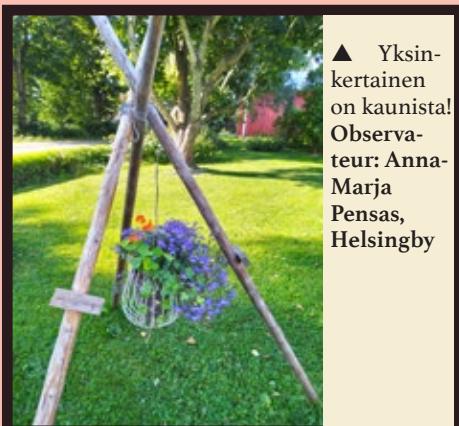
▲ Mikä mahtaa olla kaverin nimi?
Observateur: Tuula Åstrand, Mustasaari

▲ Syrenhortensia!
Observateur: Nanny Rex,
Vörå

▲ Ylämaankarja ja joutsenia aterioimassa kluuvissa,
Vaasan seutu, elokuu 2022.
Observateur: Matti Hietala, Vaasa

▲ Yksinkertainen on kaunista!
Observateur: Anna-Marja Pensas, Helsingby

Ota kuva ja kommentoi lyhyesti – max noin 100 merkkiä – tapahtumaa, treffia, luontokokemusta, rakennelmaa, ilmiötä, rakennusta, esinettä, tosiasiaa, - joitain jolla kuva voi saada osallisuutta aikaan. "Blogga" ja kehitä Pohjanmaata!

Lähetä kuva ja teksti sähköpostitse osoitteeseen mega@upc.fi, merkitse aiheeksi "Observateur". Jokaista julkaistua kuvaa kohden, kerääntyy 1 pistettä, saa 10 euroon arvoisen lahjatorkin Bocks'in kyläkauppana.

Kun on kerännyt 10 pistettä, saa 10 euroon arvoisen lahjatorkin Bocks'in kyläkauppana.

Ta en bild och kommentera kort – max 100 tecken – en händelse, ett evenemang, en naturupplevelse, en konstruktion, ett fenomen, ett föremål, ett faktum, - något som med en bild kanske får engagemang till stånd. "Blogga" fram Österbotten!

Sänd bilden och texten per mejl till mega@upc.fi märkt "Observateur".

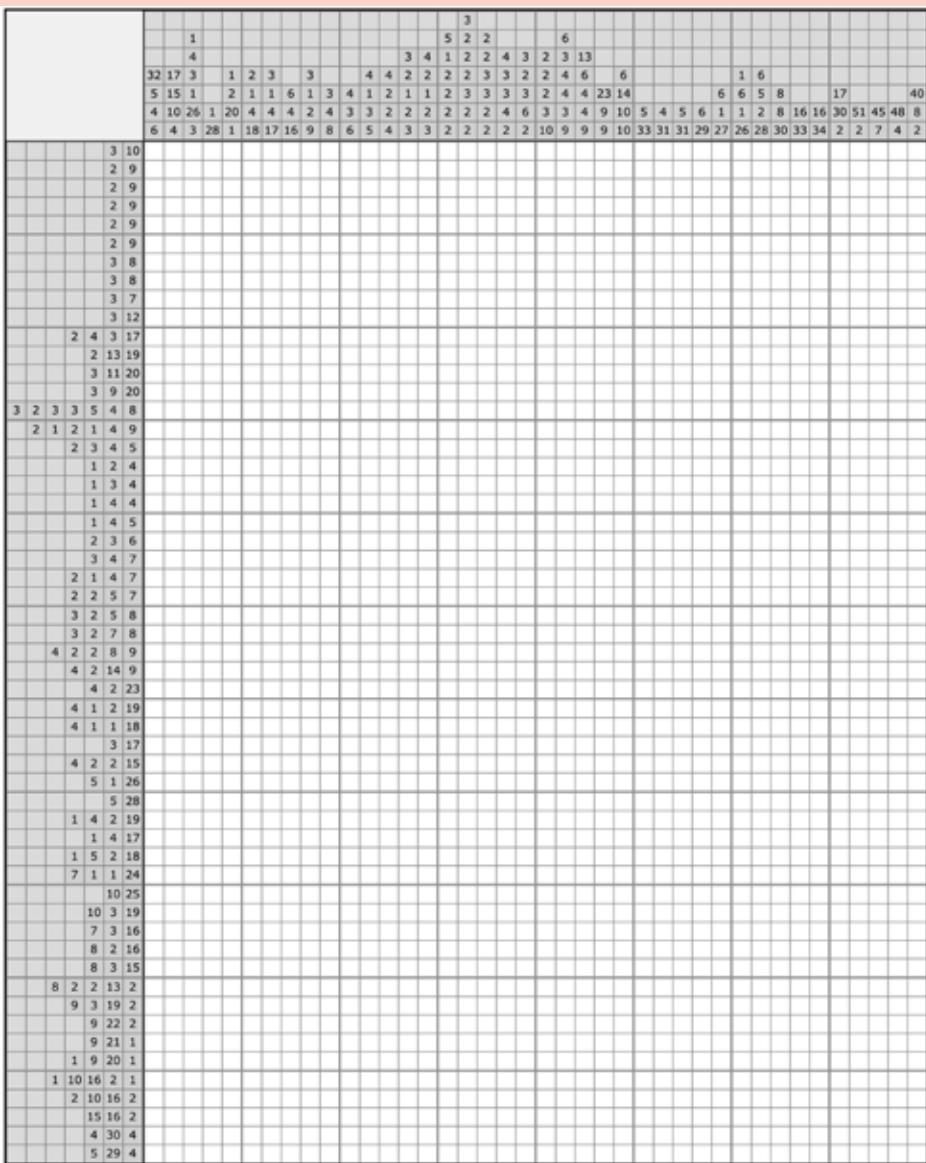
För varje publicerat bidrag genereras 1 poäng vilket motsvarar 1 euro. När 10 poäng samlats, får man ett presentkort värde 10 euro till Bock's byabutik.

SUDOKU - COMICS - JAPANESE PUZZLE

JAPANSKT BILDKRYSS

JAPANILAINEN RISTIKKO

SUDOKU

#1

1		3			9
4	2	9	5		3
9		3			
		2		7	9
4		6	3		2
5	7		1		
				5	6
8		6	9	2	7
3		8		4	

#2

8		5	2		9
5			3		
	3		4	6	7
4					6
5	3	2		9	1
6					3
9	7	2		8	
		4		9	
1		6	3		4

#3

8	2			6		
		7		2	1	8
5	3				7	4
9		6				
	6	3		9	5	
			8		2	
9	4				8	3
6	8	1		3		
		8			6	5

ZITZ

NONOGRAM RATKAISU / LÖSNING

BAZI & MAZI

RATKAISU / LÖSNING

#1

7	1	6	3	8	2	4	9	5
8	4	2	9	5	6	1	3	7
9	5	4	7	3	6	1	2	8
2	1	3	9	8	4	6	7	5
7	4	1	3	2	9	5	8	6
4	9	1	6	7	3	8	5	2
5	3	2	4	6	8	9	1	7
6	8	9	1	7	5	4	3	2
2	7	9	1	3	4	5	8	6
1	8	4	5	6	9	2	7	3
6	3	5	7	2	8	9	4	1

#2

8	7	6	5	1	2	3	4	9
9	5	4	7	3	6	1	2	8
2	1	3	9	8	4	6	7	5
7	4	1	3	2	9	5	8	6
5	3	2	4	6	8	9	1	7
6	8	9	1	7	5	4	3	2
4	9	7	2	5	1	8	6	3
3	6	5	8	4	7	2	9	1
1	2	8	6	9	3	7	5	4

#3

8	2	7	4	1	6	3	5	9
4	6	9	7	3	5	2	1	8
1	5	3	9	8	2	6	7	4
5	9	8	6	2	1	7	4	3
2	7	6	3	4	9	5	8	1
3	1	4	5	7	8	9	2	6
9	4	5	1	6	7	8	3	2
6	8	1	2	5	3	4	9	7
7	3	2	8	9	4	1	6	5

Bock's®
MAKE GOOD!

BOCK'S OKTOBERFEST 21-24.9

* oktoberfest food * live music *
* oktoberfest beer in original bavarian mugs *
* brezeln * oktoberfest lunch *
reserve at: +358 50 37777000
anne.suomalainen@bockscornerbrewery.com